บทที่ 2

ทฤษฎี

การศึกษางานวิจัยทางด้านวิธีการนำแสงสว่างธรรมชาติจากภายนอกอาคารมาให้ความส่องสว่างภายในอาคาร เพื่อประหยัดพลังงานของระบบไฟฟ้าแสงสว่าง และลดปริมาณความร้อนด้วยวิถีธรรมชาติ การเลือกใช้พลังงานให้เหมาะสมจะช่วยลดภาระในส่วนของค่าใช้จ่ายด้านพลังงานโดยรวมลงได้ (Chummanee et al, 2005) ดังนั้นการออกแบบวิธีการนำแสงสว่างธรรมชาติจากภายนอกอาคารมาให้ความส่องสว่างภายในอาคารอย่างมีประสิทธิภาพสูงได้ จะต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(1) ทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมของแสง

(2) ทฤษฎีทางด้านความส่องสว่าง

(3) ทฤษฎีทางด้านแสงสว่างธรรมชาติ

(4) ทฤษฎีทางด้านสภาพท้องฟ้า

(5) ทฤษฎีทางด้านการนำแสงธรรมชาติผ่านท่อนำแสง

2.1 ทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมของแสง

สามารถแบ่งได้ดังนี้

2.1.1 การดูดซึม (Absorption)

เป็นปรากฏการณ์ที่แสงถูกดูดกลืนหายเข้าไปในตัวกลางหรือวัตถุใดๆ โดยพลังงานแสงจะถูกเปลี่ยนเป็นพลังงานความร้อน แสดงดังรูปที่ 2.1

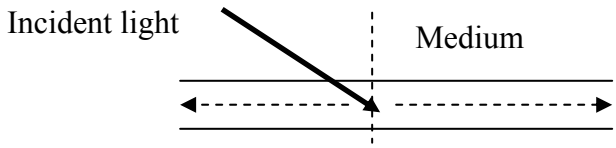

รูปที่ 2.1 การดูดกลืนแสง

(Source: Stein and Reynolds, 1992)

2.1.2 การสะท้อน (Reflection)

เป็นพฤติกรรมแสงที่ตกกระทบบนตัวกลาง และสะท้อนตัวออก โดยความถี่ของคลื่นแสงนั้นไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบ สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

(1) การสะท้อนแบบเสมือนกระจกเงา (Specula reflection)

เป็นลักษณะที่แสงกระทบลงบนตัวกลางที่มีลักษณะทึบแสง ซึ่งมีพื้นผิวลักษณะราบเรียบสม่ำเสมอ ทำจากกระจกสะท้อนหรือวัสดุขัดมันแล้วสะท้อนกลับ ตามทฤษฎีการสะท้อนแสงจะมีมุมตกกระทบ(α) เท่ากับมุมสะท้อน (β) (Pornnimitra, 1996) แสดงดังรูปที่ 2.2

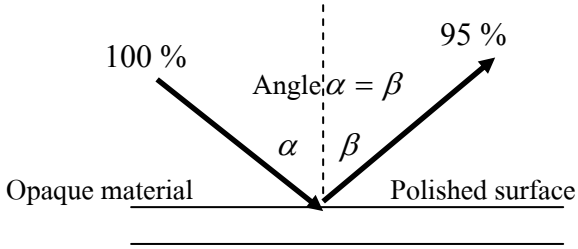

รูปที่ 2.2 การสะท้อนแบบเสมือนกระจกเงา

(Source: Pornnimitra, 1996)

(2) การสะท้อนแบบกระจาย (Diffuse reflection)

เป็นลักษณะที่แสงกระจายตัวออกเมื่อกระทบถูกผิวของวัตถุตัวกลาง เช่น แผ่นพลาสติกใส หรือแผ่นผิวหยาบขัดมัน จะทำให้แสงที่สะท้อนออกมาแล้วกระจายไปในหลายทิศทาง ซึ่งการสะท้อนแบบกระจายนี้จะแบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 คือ วัตถุนั้นมีลักษณะผิวไม่เรียบแบบสม่ำเสมอ จะเกิดเป็นการกระจายแสงอย่างสมบูรณ์ ซึ่งแสงที่สะท้อนออกมาจะกระจายโดยรอบทิศทางในมุมสะท้อน และความส่องสว่างที่เท่ากัน แสดงดังรูปที่ 2.3

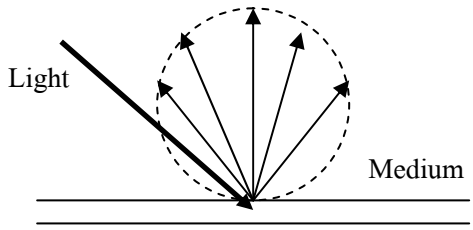

รูปที่ 2.3 การสะท้อนแบบกระจายอย่างสมบูรณ์

(Source: Stein and Reynolds, 1992)

แบบที่ 2 คือ วัตถุมีลักษณะที่มีผิวไม่เรียบแบบไม่สม่ำเสมอ (Semi diffuse surface) จะเกิดเป็นการกระจายแบบกระจัดกระจาย โดยแสงที่สะท้อนออกมาจะกระจายไปรอบทิศทางในมุมสะท้อน และความส่องสว่างที่ไม่เท่ากัน (Whitehead et al, 1984) แสดงดังรูปที่ 2.4

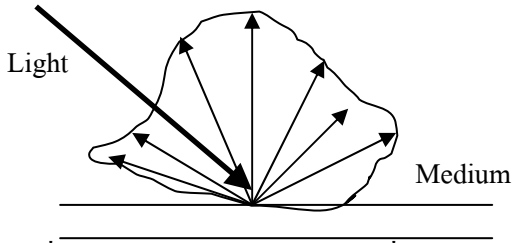

รูปที่ 2.4 การสะท้อนแบบกระจายกึ่งสมบูรณ์

(Source: Whitehead et al, 1984)

แบบที่ 3 คือ วัตถุมีลักษณะผสมผสานระหว่างผิวไม่เรียบ ไม่สม่ำเสมอกับผิวสะท้อนแบบกระจกเงา ทำให้แสงที่สะท้อนมีการกระจายแสงแบบการสะท้อนกึ่งมีทิศทาง ซึ่งแสงสะท้อนแบบนี้เป็นลักษณะของการสะท้อนแสงโดยทั่วไปแสดงดังรูปที่ 2.5

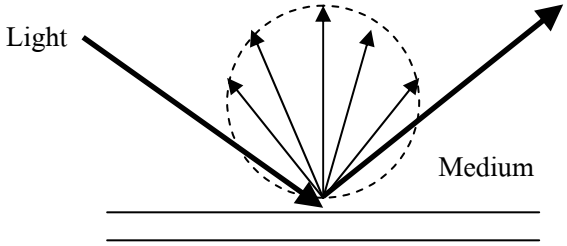

รูปที่ 2.5 การสะท้อนแบบกระจกเงา

(Source: Stein and Reynolds, 1992)

2.1.3 การส่องผ่าน (Transmission)

แสงตกกระทบทางด้านหนึ่งของตัวกลางสื่อ หรือวัตถุ ซึ่งสามารถทะลุผ่านไปยังอีกด้านได้ แต่แสงบางส่วนจะถูกดูดกลืน และสะท้อนกลับ โดยทั่วไปทิศทางของแสงก่อนจะส่องผ่านตัวกลางมีทิศเดียวกับแสงหลังทะลุผ่านตัวกลาง

2.1.4 การหักเหแสง (Refraction)

เมื่อแสงส่องผ่านตัวกลางที่มีผิวเรียบจะทำให้เกิดการหักเห หรือเปลี่ยนแปลงทิศทางแสงในขณะที่เดินทางทะลุผ่านตัวกลางขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของตัวกลาง (Jenkins and Kubie, 2004) เมื่อแสงเดินทางผ่านตัวกลางที่มีค่าดัชนีหักเหต่างกัน และลำแสงแต่ละตัวกลางจะมีความเร็วแตกต่างกัน โดยความถี่ของคลื่นแสงมีค่าคงที่เมื่อแสงหักเหผ่านตัวกลาง 2 ชนิด ถ้ามุมตกกระทบน้อยแสงก็จะทะลุผ่านตัวกลาง ถ้าแสงตกกระทบมีค่ามากขึ้นถึงค่าหนึ่งแสงก็จะไม่ผ่านตัวกลาง และไม่มีการสะท้อนกลับ สำหรับมุมที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่ามุมวิกฤต และถ้ามุมตกกระทบมีค่ามากกว่ามุมวิกฤต (Shao et al. 1997) แสงตกกระทบจะสะท้อนกลับ โดยไม่ผ่านตัวกลางแสดงดังรูปที่ 2.6

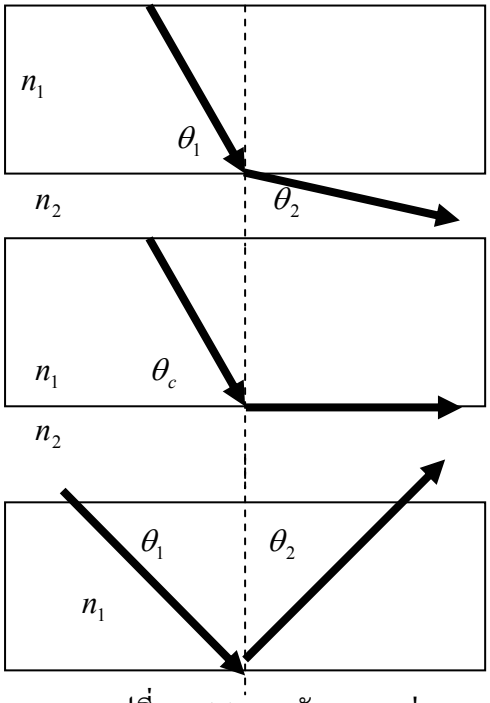

(ก) กรณี $n_1 > n_2$
มุม θ_1 มีค่าน้อย แสงจะผ่านตัวกลางที่น้อย และหักเห

(ข) กรณี θ_c เป็นมุมวิกฤต แสงจะไม่หักเห หรือสะท้อน

(ค) กรณี $\theta_1 > \theta_2$
θ_1 มากเกินไปแสงสะท้อนกลับ

รูปที่ 2.6 (ก) การหักเหแสงผ่านทะลุตัวกลาง (ข) การหักเหแสงที่ค่ามุมวิกฤต (ค) การสะท้อนแสงกลับเมื่อมุมตกกระทบมากกว่าวิกฤต

(Source: Shao et al, 1997)

2.1.5 แสงบาดตา (Glare)

แสงที่เข้าตาแล้วทำให้ไม่สามารถมองเห็นวัตถุที่สังเกตได้หรือมองได้ยาก ซึ่งสามารถแบ่งแสงบาดตาออกเป็น 2 แบบ คือ แสงบาดตาแบบไม่สามารถมองเห็นได้ เกิดจากการที่มีแสงมาเข้าตามาก และแสงบาดตาแบบสามารถมองเห็นได้ ดังนั้นความส่องสว่างระหว่างพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่สังเกตเป็นปัจจัยหลักต่อการทำให้เกิดความไม่สบายตาในการมอง หรือมีความส่องสว่างมากจนเกินไปไม่สามารถเห็นวัตถุนั้นได้ (Lam and Li, 1999) โดยเป็นอัตราส่วนความส่องสว่างของพื้นที่ใช้งาน สำหรับแสงที่ดีควรมีคุณสมบัติดังแสดงดังรูปที่ 2.7

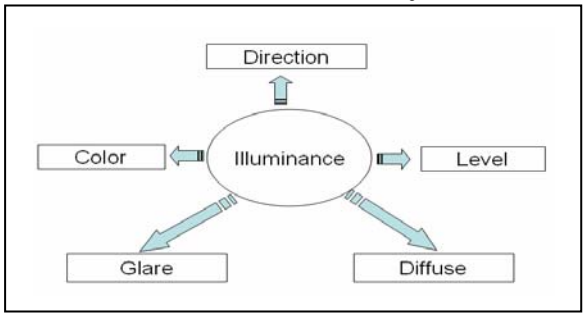

รูปที่ 2.7 คุณสมบัติของคุณภาพแสงที่ดี

แสงที่มีคุณภาพดีต้องมีความส่องสว่างมากพอ และมีความสม่ำเสมอของแสงหรือการกระจายแสงที่ดี เพื่อให้เห็นวัตถุนั้นได้ชัดเพราะถ้าความส่องสว่างมากพอแต่ส่องสว่างในทิศทางที่ไม่ถูกต้องก็มองวัตถุได้ไม่ชัด และแสงสว่างต้องไม่ทำให้เกิดแสงบาดตาตามมาด้วย

2.2 ทฤษฎีทางด้านความส่องสว่าง

ความส่องสว่างของวัตถุเกิดจากแหล่งกำเนิดแสงที่ตกกระทบ และสะท้อนแสงเข้าสู่ดวงตา ถ้าความส่องสว่างของวัตถุเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ความสามารถมองเห็นวัตถุได้ชัดเจนขึ้น โดยความส่องสว่างภายในอาคารมีความสำคัญสองประการ คือ ประการที่หนึ่งการให้แสงสว่างเพื่อใช้งานได้สะดวก สบาย หมายถึง ต้องมีระดับแสงสว่างอยู่ในเกณฑ์ที่ทำงานได้โดยไม่ต้องทำให้เพ่งสายตามากเกินไป และประการที่สองการให้แสงเพื่อให้เกิดความสวยงามโดยอาศัยความมีศิลป์ในตัว ดังนั้นการส่องสว่างของพื้นที่ต่าง ๆ ในอาคารมีหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การเปรียบค่าความสว่างในอาคารตามมาตรฐาน IES

Locality	Illuminating (lux)
Public spaces	30
Simple orientation for short visits	50
Working spaces where simple visual tasks are performed	100
Performance of visual tasks of high contrast and large size	300
Performance of visual tasks of high contrast and small size, or visual tasks of low contrast and large size	500
Performance of visual tasks of low contrast and small size	1000
Performance of visual tasks near threshold	3000 to 10,000

(Source: IESNA Lighting Handbook, 2000.)

2.3 ทฤษฎีทางด้านแสงสว่างธรรมชาติ

โดยสภาพที่ตั้งของประเทศไทยมีตำแหน่งอยู่ระหว่างเส้นรุ้ง (Latitude) ที่ 5 ถึง 21 องศาและเหนือเส้นแวง (Longitude) ที่ 97 และ 106 องศาตะวันออก ซึ่งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบร้อนชื้น สภาพโดยทั่วไปท้องฟ้าจะมีเมฆมาก และมีแสงสว่างของดวงอาทิตย์ที่ปริมาณค่อนข้างสูง การแผ่รังสีโดยตรงมาก และรังสีกระจายจากเมฆปานกลาง

แสงธรรมชาติ (Daylighting) เป็นแสงที่มาจากแหล่งกำเนิดแสงที่ใหญ่ที่สุด คือ ดวงอาทิตย์ การที่ใช้คำว่า Daylighting นั้นเนื่องมาจากดวงอาทิตย์จะให้แสงสว่างแก่พื้นผิวโลกในช่วงเวลากลางวันทั้งแสงที่มาโดยตรงจากดวงอาทิตย์ และจากการสะท้อนของแสงภายในท้องฟ้าที่ปกคลุม

ไปด้วยชั้นของบรรยากาศ ได้แก่ ไอน้ำ ฝุ่นละออง และก๊าซชนิดต่างๆ ซึ่งปริมาณของคุณภาพแสงที่เกิดขึ้นนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามตำแหน่งที่ตั้งบนพื้นผิวโลกขึ้นอยู่กับระดับของเส้นรุ้ง (Latitude) มุม Altitude, มุม Azimuth ที่กระทำกับดวงอาทิตย์ รวมทั้งฤดูกาล และเวลาในแต่ละวัน

แสงจากดวงอาทิตย์ หรือที่เรียกว่าแสงขาวเป็นแสงชนิดเดียวที่มีพลังงานคลื่นแสงครบทุกช่วงคลื่น ทำให้วัตถุที่ถูกแสงอาทิตย์สาดส่องจะมีสีเป็นธรรมชาติที่สุด หรือไม่ผิดจากความจริง อีกทั้งแสงจากธรรมชาติเป็นแสงที่ให้ประสิทธิภาพลูเมนสูงเท่ากับ 105 ถึง119 ลูเมนวัตต์ ตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อปริมาณแสงที่เกิดขึ้น คือ สภาพของท้องฟ้าที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ระดับความส่องสว่างที่เข้าสู่ภายในอาคารแตกต่างกัน และมีปัจจัยอื่นๆที่สำคัญ ดังนี้ ขนาดของช่องรับแสง หรือหน้าต่าง ค่าการส่องผ่านแสงผ่านวัสดุ ค่าการสะท้อนแสงของกระจก ค่าการสะท้อนแสงของวัสดุที่ใช้ภายในอาคาร ค่าการสะท้อนแสงของสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร ค่าสัมประสิทธิ์การบังเงา และค่าสัมประสิทธิ์การส่งผ่านความส่องสว่าง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการนำประโยชน์จากแสงธรรมชาติมาใช้งานจะต้องมีการพิจารณาตั้งแต่เริ่มต้นการออกแบบ เนื่องจากมีปัจจัยมากมายที่ไม่สามารถแก้ไขได้ภายหลังจากการสร้างอาคารเสร็จแล้ว อีกทั้งพลังงานแสงจากดวงอาทิตย์มีทั้งผลดี-เสียต่อสภาวะความสบายของผู้ใช้อาคาร อาจทำให้เป็นการนำความร้อน และการสะสมความร้อนภายในอาคาร โดยการเพิ่มภาระการทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศภายในอาคารอีกด้วย หรือส่งผลต่อความสบายตาในการมองเห็น จากความรู้สึกต่อแสงสว่างในอาคาร

2.4 ทฤษฎีทางด้านสภาพท้องฟ้า (Sky conditions)

ความส่องสว่างของท้องฟ้านั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากดวงอาทิตย์มีการเปลี่ยนตำแหน่ง ทำให้ปริมาณแสงธรรมชาติที่ได้จากดวงอาทิตย์เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย อีกทั้งประเทศไทยตั้งอยู่ในพื้นที่สภาพอากาศแบบร้อนชื้น โดยทั่วไปแล้วสภาพท้องฟ้าจะมีเมฆปกคลุมมากรวมถึงปริมาณ ฝุ่น ควัน หรือไอน้ำ ทำให้มีผลต่อความส่องสว่างท้องฟ้าแตกต่างกับไปตามช่วงเวลาของแต่ละวัน และฤดูกาล ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 แบบ ดังนี้

(1) สภาพท้องฟ้าแบบ Overcast sky เป็นสภาพท้องฟ้าที่ไม่สามารถมองเห็นแหล่งกำเนิดแสงหรือดวงอาทิตย์ได้ โดยมีปริมาณเมฆปกคลุมมากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไป

(2) สภาพท้องฟ้าแบบ Clear sky เป็นสภาพท้องฟ้าโปร่งแบบมีเมฆปกคลุมไม่เกิน 30 เปอร์เซ็นต์หรือท้องฟ้าที่ไม่มีเมฆปกคลุม

(3) สภาพท้องฟ้าแบบ Partly cloudy sky เป็นสภาพท้องฟ้ามีเมฆบางส่วนปกคลุม 30 ถึง70 เปอร์เซ็นต์มีความแปรปรวนของระดับความส่องสว่างสูง

2.5 ทฤษฎีทางด้านการนำแสงธรรมชาติผ่านท่อนำแสง

ปัจจุบันมีอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ และมีการสร้างอาคารลงสู่ใต้ดินจำนวนหลายชั้นเกิดขึ้นจำนวนมาก การก่อสร้างคำนึงถึงผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจสูงสุดเป็นหลัก ทำให้ความส่องสว่างเข้าสู่ตัวอาคารไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ดังนั้นวัตถุประสงค์หลัก คือ การนำเสนอเทคนิคการนำแสงธรรมชาติมาใช้ในส่วนที่ระดับความส่องสว่างไม่เพียงพอต่อการใช้งานพื้นฐาน ซึ่งการนำแสงธรรมชาติเข้าสู่อาคารด้วยการใช้ระบบท่อนำแสงนั้นถือว่าเป็นการแก้ปัญหาการนำแสงธรรมชาติเข้าสู่อาคาร แต่ระบบท่อนำแสงนั้นสามารถนำแสงมากระจายสู่พื้นที่ด้านในหรือรอบ ๆ ห้องได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากเป็นการกระจายแสงทางด้านบนของห้อง ความส่องสว่างต่ำสุดของพื้นที่ภายในอาคารทั้งหมดไม่ควรน้อยกว่า 0.8 และลักษณะของพื้นที่ทำงานที่ไม่จำเป็นต้องมีความส่อสว่างสม่ำเสมอ ควรจะมีความส่องสว่างไม่แตกต่างกันเกิน 1/3 ระหว่างความส่องสว่างโดยรอบพื้นที่ทำงานกับบริเวณบนพื้นที่ และลักษณะพื้นที่ทำงานข้างเคียงไม่ควรมีความส่องสว่างต่างกันมากกว่า 5: 1

การออกแบบท่อนำแสงจะเป็นการนำแสงธรรมชาติจากภายนอกเข้าสู่อาคาร โดยคำนึงถึงลักษณะตำแหน่งการใช้งาน และทิศทางการติดตั้งท่อนำแสง เพื่อให้มีความส่องสว่างที่เหมาะสมและสามารถช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้าภายในอาคาร ทั้งยังช่วยลดภาระการทำความเย็นของอาคาร ซึ่งจะต้องมีการป้องกันความร้อนที่เกิดขึ้นจากการแผ่รังสีของดวงอาทิตย์ และคำนึงถึงความเข้มของแสงอาทิตย์ที่นำมาใช้ในการให้ความสว่างแก่อาคารแต่ละวัน แต่ละฤดูกาลจะมีค่าแตกต่างกันไป โดยปริมาณแสงที่ประสิทธิภาพสูง คือ แสงที่มาจากทางด้านบนของอาคาร ซึ่งมากกว่าแสงที่มาจากทางด้านข้าง แต่นอกจากแสงดวงอาทิตย์จะให้ประโยชน์ในเรื่องแสงสว่างแล้ว ในทางกลับกันแสงก็เป็นตัวที่นำความร้อนเข้าสู่ภายในอาคารด้วยเช่นกัน ดังนั้นหลักการพื้นฐานในการใช้แสงธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดคือ การที่นำแสงเข้าสู่ตัวอาคารโดยหลีกเลี่ยงการใช้แสงโดยตรงจากดวงอาทิตย์ เนื่องจากสามารถลดปริมาณความร้อนที่มากับรังสีความร้อน (Infra- red) และแก้ปัญหาเรื่องของความจ้าแสงหรือแสงบาดตา (Glare) ซึ่งทำให้สายตาของคนไม่สามารถปรับการมองเห็นได้ทัน จึงต้องนำแสงเข้าสู่อาคารในลักษณะของแสงตกกระทบหรือแสงกระจายทางอ้อม สำหรับโครงสร้างท่อนำแสงมีการสะท้อนแสงแตกต่างๆกันออกไปขึ้นอยู่กับรูปแบบท่อนำแสง และมุมของดวงอาทิตย์ ดังต่อไปนี้

(1) ท่อนำแสงแบบทรงกระบอกปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียง (Whitehead et al, 1998) มีการปาดมุมเอียง เพื่อช่วยในการสะท้อนแสงลงสู่พื้น โดยการสะท้อนแสงผ่านผนังท่อที่ขนานกันจะทำให้ความส่องสว่างกระจายลงสู่พื้นมากที่สุด ซึ่งท่อนำแสงแบบนี้สามารถรับปริมาณแสงได้มาก

และมีจำนวนสะท้อนภายในท่อน้อย เนื่องจากท่อมีความกว้างและสูง แสดงดังรูปที่ 2.8 สำหรับลักษณะสะท้อนแสงขึ้นกับมุมตกกระทบแสง แสดงดังรูปที่ 2.9

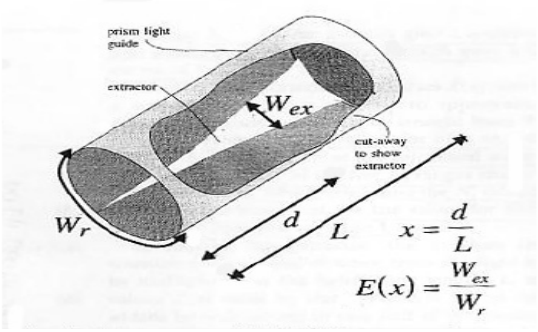

รูปที่ 2.8 ท่อนำแสงแบบทรงกระบอกปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียง

(Source: Whitehead et al, 1998)

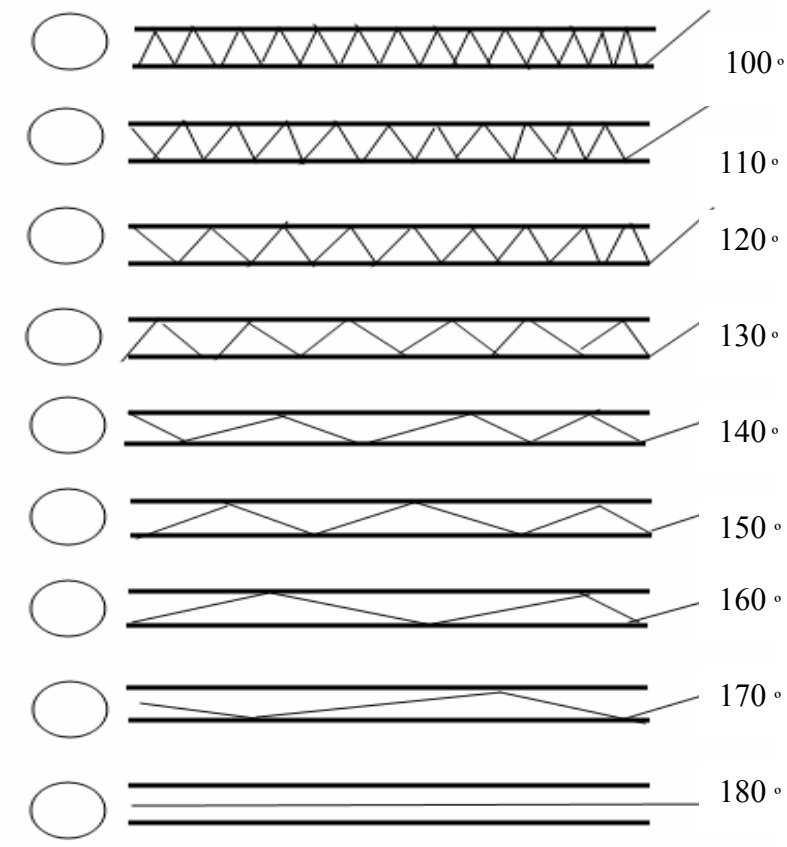

รูปที่ 2.9 ลักษณะการสะท้อนแสงของท่อนำแสงแบบทรงกระบอกปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียง

จากรูปที่ 2.9 พบว่า แสงจะมีการสะท้อนจำนวนหลายครั้งในจังหวะการสะท้อนที่สม่ำเสมอ เมื่อแสงทำมุมตกกระทบน้อยภายในท่อ และมีจำนวนตกกระทบผนังภายในจำนวนน้อยลง เมื่อมุมของแสงเพิ่มขึ้น

(2) ท่อนำแสงแบบหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียง (Beltrán et al, 1997) มีการสะท้อนแสงผ่านผนังท่อขนานกัน และมีมุมตกกระทบแสงแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา สำหรับท่อนำแสงแบบนี้สามารถรับปริมาณแสงได้น้อยกว่าแบบที่ 1 และมีจำนวนการสะท้อนภายในท่อมากกว่า เนื่องจากมีความสูงน้อยกว่าจากการเปรียบเทียบจากเส้นรอบรูป แสดงดังรูปที่ 2.10 และ 2.11

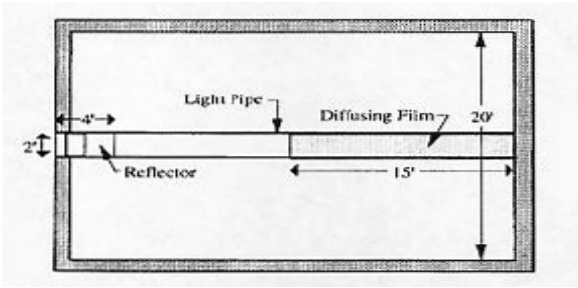

รูปที่ 2.10 ท่อนำแสงแบบหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียง

(Source: Beltrán et al, 1997)

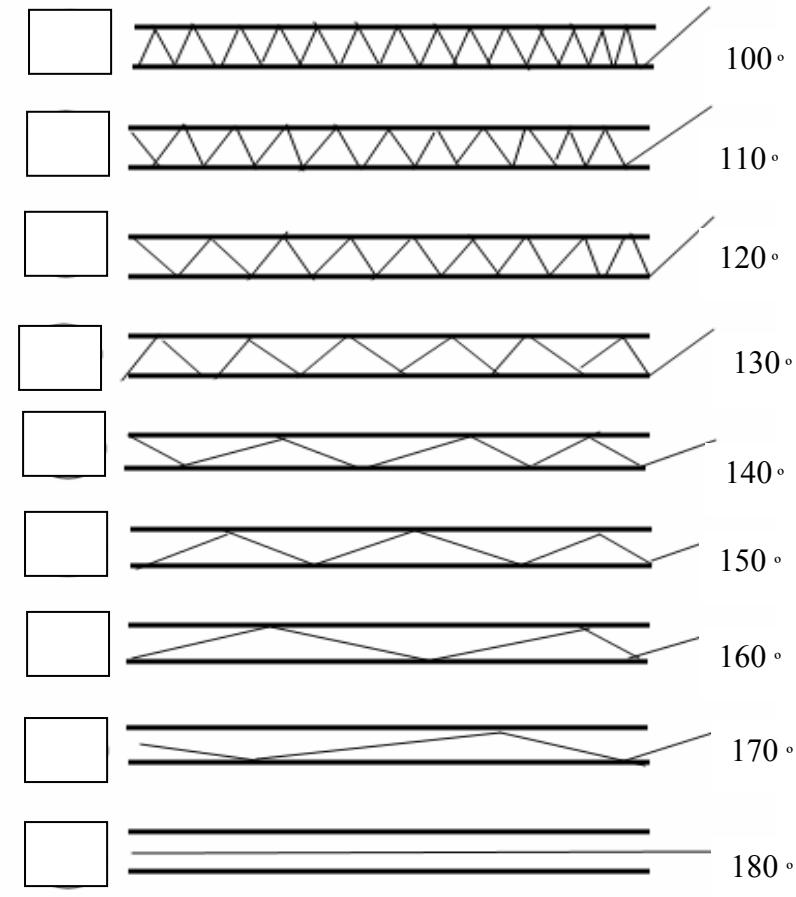

รูปที่ 2.11 ลักษณะการสะท้อนของท่อนำแสงแบบหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียง

จากรูปที่ 2.11 พบว่า แสงจะสะท้อนภายในท่อจำนวนหลายครั้ง เมื่อมุมตกกระทบน้อยและมีจำนวนการตกกระทบผนังภายในท่อจำนวนน้อยลง เมื่อมุมกระทบแสงเพิ่มขึ้น สำหรับท่อนำแสงแบบนี้จะใช้วัสดุในการสร้างมากว่าท่อนำแสงแบบทรงกระบอกปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียง

(3) ท่อนำแสงแบบกรวยปลายท่อด้านเข้าขนาดใหญ่กว่าด้านออก (Runcharoen , 1999) การสะท้อนแสงท่อนำแสงแบบนี้ที่มีผนังท่อเอียงลาดจากขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางใหญ่ไปเล็ก ซึ่งท่อนำแสงลักษณะนี้รับปริมาณแสงได้มาก แต่นำแสงได้น้อยเนื่องจากมีผนังท่อเอียงลาดมากเกินไป แสดงดังรูปที่ 2.12 สำหรับลักษณะการสะท้อนแสงขึ้นกับมุมตกกระทบแสง แสดงดังรูปที่ 2.13

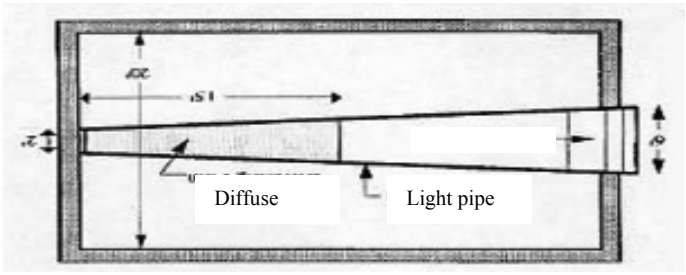

รูปที่ 2.12 ท่อนำแสงแบบกรวยปลายท่อด้านเข้าขนาดใหญ่กว่าด้านออก

(Source: Runcharoen , 1999)

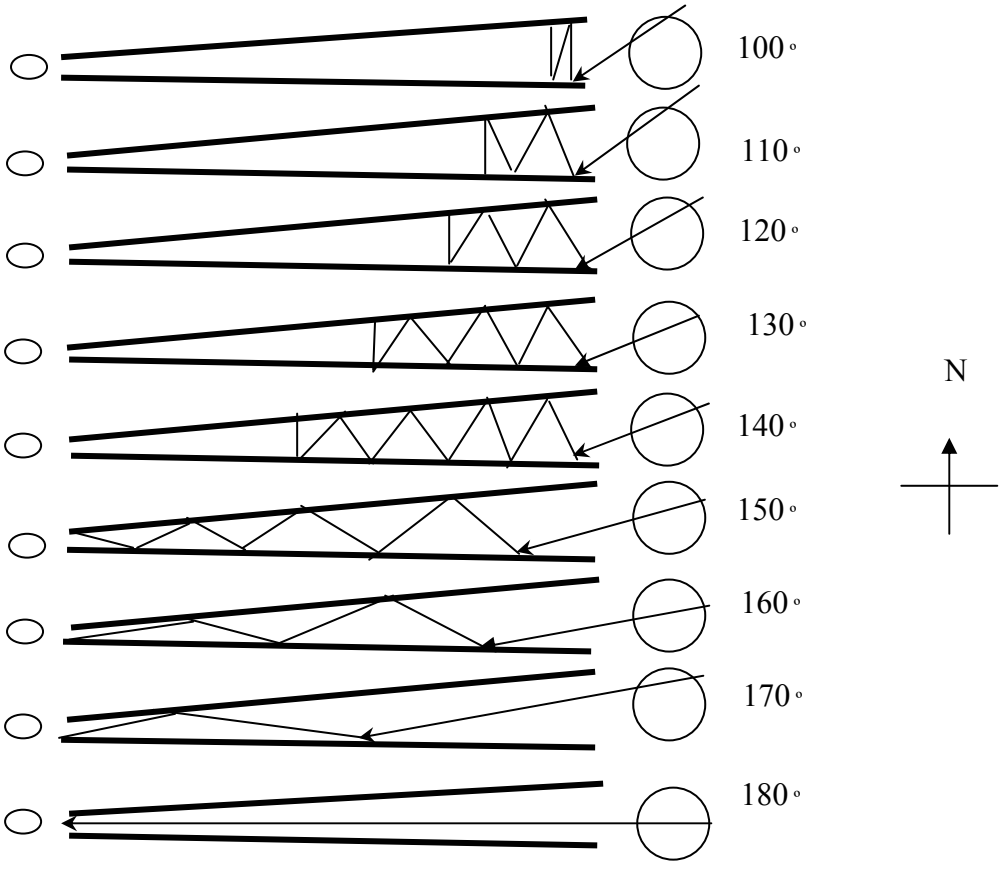

รูปที่ 2.13 ลักษณะมุมตกกระทบของท่อนำแสงแบบกรวยปลายท่อด้านเข้าขนาดใหญ่กว่าด้านออก

จากรูปที่ 2.13 พบว่า แสงจะสะท้อนในช่วงระยะสั้นๆ โดยสะท้อนกลับไปกลับมา ทำให้แสงไม่สามารถสะท้อนออกสู่ปลายท่อนำแสงได้ และเมื่อมุมกระทำของแสงเพิ่มขึ้นเกิน 150 องศาแสงจึงจะสามารถออกสู่ปลายท่อนำแสงได้

(4) ท่อนำแสงแบบกรวยปลายท่อด้านเข้าขนาดเล็กกว่าด้านออก (Runcharoen , 1999) การสะท้อนแสงท่อนำแสงแบบนี้มีผนังท่อเอียงลาดจากขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กไปใหญ่ ซึ่งท่อนำแสงลักษณะนี้รับปริมาณแสง และนำแสงได้น้อย เนื่องจากช่องเปิดรับแสงมีขนาดเล็ก แสดงดังรูปที่ 2.14 สำหรับลักษณะการสะท้อนแสงขึ้นกับมุมตกกระทบแสง แสดงดังรูปที่ 2.15

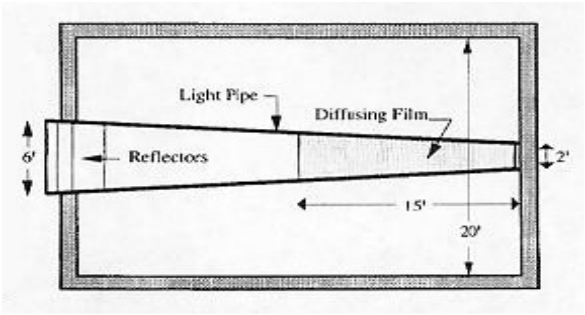

รูปที่ 2.14 ท่อนำแสงแบบกรวยปลายท่อด้านเข้าขนาดเล็กกว่าด้านออก

(Source: Runcharoen , 1999)

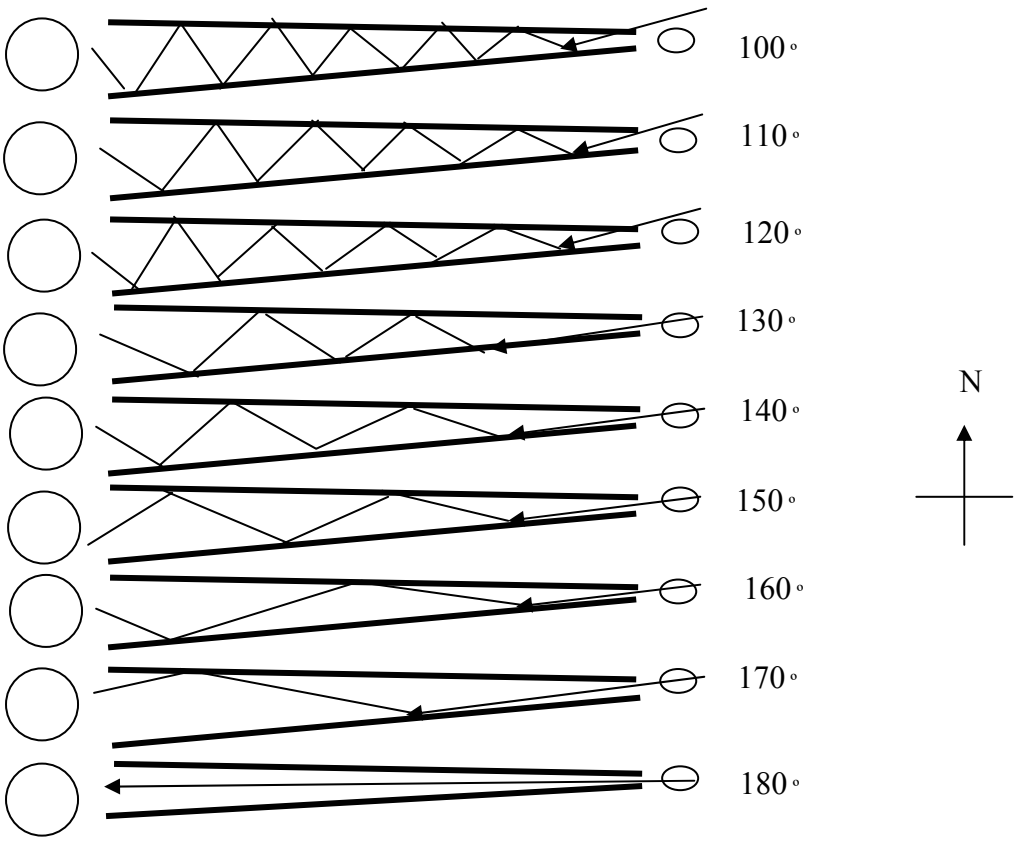

รูปที่ 2.15 ลักษณะมุมตกกระทบของท่อนำแสงแบบกรวยปลายท่อด้านเข้าขนาดเล็กกว่าด้านออก

จากรูปที่ 2.15 พบว่า มุมตกกระทบของแสงจากดวงอาทิตย์มีค่าน้อยแสงสะท้อนในช่วงระยะสั้นๆ ทำให้มีจำนวนสะท้อนหลายครั้ง แต่จะเปลี่ยนไปในช่วงการสะท้อนที่ยาวขึ้นเมื่อมุมตกกระทบของแสงจากดวงอาทิตย์มีค่าเพิ่มมากขึ้นจะมีจำนวนการสะท้อนภายในท่อน้อยลง

(5) ท่อนำแสงหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านเข้าขนาดใหญ่กว่าด้านออก (Hien and Chirarattananon , 2004) ซึ่งการสะท้อนแสงท่อนำแสงแบบนี้มีผนังท่อเอียงลาดจากปลายท่อขนาดใหญ่ไป เล็ก ซึ่งท่อนำแสงลักษณะนี้นำแสงได้น้อย เนื่องจากท่อนำแสงปาดมุมเอียงมากเกินไป แสดงดังรูปที่ 2.16 สำหรับลักษณะการสะท้อนแสงขึ้นกับมุมตกกระทบแสง แสดงดังรูปที่ 2.17

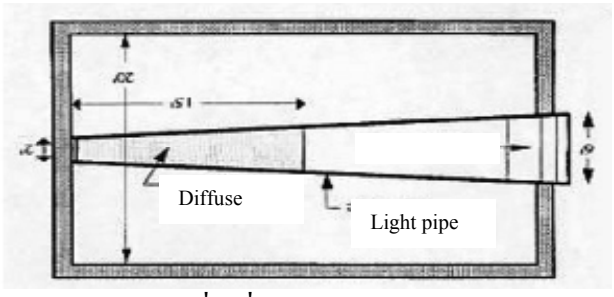

รูปที่ 2.16 ท่อนำแสงหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านเข้าขนาดใหญ่กว่าด้านออก

(Source: Hien and Chirarattananon , 2004)

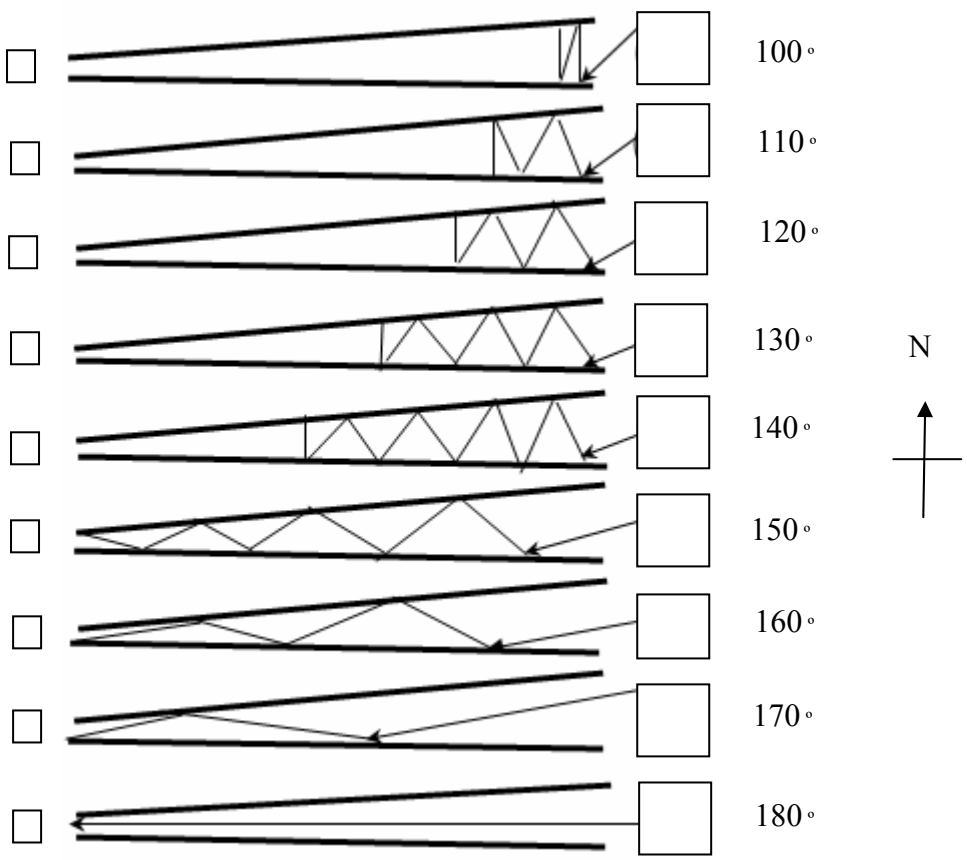

รูปที่ 2.17 มุมตกกระทบท่อนำแสงหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านเข้าขนาดใหญ่กว่าด้านออก

จากรูปที่ 2.17 พบว่า แสงจะสะท้อนในช่วงระยะสั้นๆ โดยจะสะท้อนกลับไปกลับมา ทำให้แสงไม่สามารถสะท้อนออกสู่ปลายท่อนำแสงได้ และความลาดเอียงมีผลต่อปริมาณการนำแสง สำหรับมุมกระทำของแสงเพิ่มขึ้นเกิน 150 องศา แสงสามารถออกสู่ปลายท่อนำแสงมาก แต่ท่อนำแสงแบบนี้จะใช้วัสดุในการสร้างมากว่าท่อนำแสงทรงกระบอกปลายท่อด้านเข้าขนาดใหญ่กว่าด้านออก

(6) ท่อนำแสงหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านเข้าขนาดเล็กกว่าด้านออก (Beltrán et al, 1997) การสะท้อนแสงผ่านผนังท่อเอียงลาดจากขนาดเล็กไปใหญ่ แสดงดังรูปที่ 2.18 ซึ่งท่อนำแสงลักษณะนี้จะรับปริมาณแสงน้อย จึงทำให้ปริมาณแสงที่ออกปลายท่อมีน้อย สำหรับลักษณะการสะท้อนแสงขึ้นกับมุมตกกระทบแสง แสดงดังรูปที่ 2.19

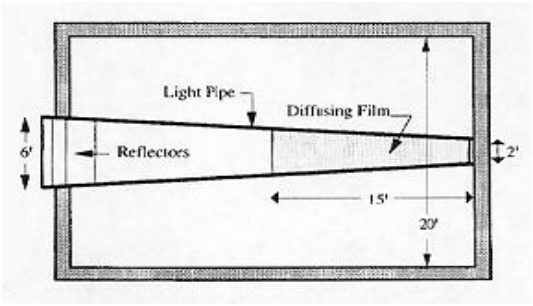

รูปที่ 2.18 ท่อนำแสงหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านเข้าขนาดเล็กกว่าด้านออก

(Source: Beltrán et al, 1997)

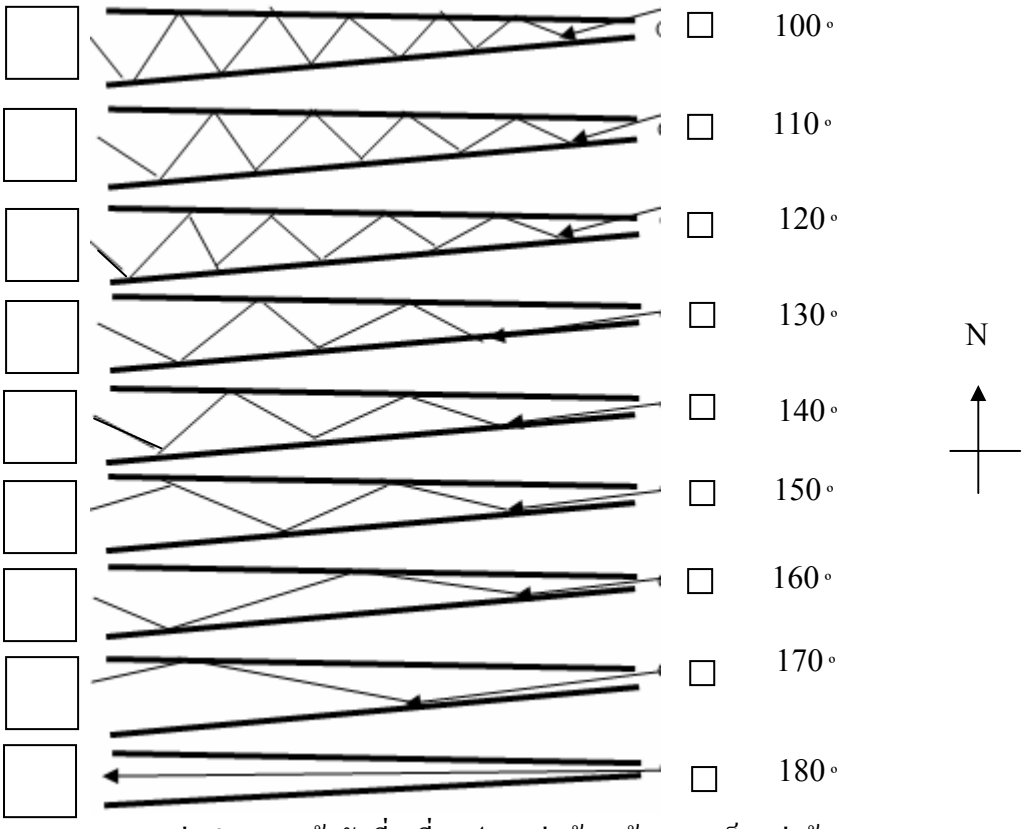

รูปที่ 2.19 มุมตกกระทบของท่อนำแสงหน้าตัดสี่เหลี่ยมปลายท่อด้านเข้าขนาดเล็กกว่าด้านออก

จากรูปที่ 2.19 พบว่า มุมตกกระทบแสงจากดวงอาทิตย์มีค่าน้อยแสงจะสะท้อนในช่วงระยะสั้นๆ ทำให้มีจำนวนสะท้อนหลายครั้ง สำหรับการเปลี่ยนไปในช่วงสะท้อนที่ยาวขึ้นเมื่อมุมตกกระทบของแสงดวงอาทิตย์เพิ่มมากขึ้น และมีจำนวนสะท้อนน้อยลง แต่ท่อนำแสงแบบนี้จะใช้วัสดุในการสร้างมากว่าท่อนำแสงทรงกระบอกปลายท่อด้านเข้าขนาดเล็กกว่าด้านออก

2.6 สรุป

ในบทที่ 2 นี้ได้เสนอในส่วนทฤษฎีของการนำแสงสว่างธรรมชาติจากภายนอกอาคารมาใช้งานภายในอาคารที่สัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ทางด้านท้องฟ้า และพฤติกรรมของแสง เพื่อการกำหนดรูปแบบและออกแบบการนำแสงธรรมชาติมาใช้งาน สำหรับงานวิจัยครั้งนี้จะใช้ท่อนำแสงแบบทรงกระบอกปลายท่อด้านออกปาดมุมเอียงมาทดลอง เนื่องจากท่อนำแสงแบบนี้สามารถรับปริมาณความส่องสว่างจะดวงอาทิตย์ได้มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับท่อนำแสงที่มีขนาดเส้นรอบรูปเท่ากัน และมีจำนวนการสะท้อนแสงภายในท่อน้อยกว่าท่อนำแสงแบบอื่นๆ และการสะท้อนแสงภายในท่อนำแสงมีลักษณะสะท้อนที่ดีตลอดเวลา